

Välj nu "D - Datainmatning" för att skriva in uppgifter i de nya posterna (formulären). Använd som löpnr 10, 20, 30, osv. Till nästa post går man med F10.

Man kan få det som just matats in på föregående post i det fält markören står, genom att trycka F5. Om man trycker Shift+F5 skrivs allt från föregående post in.

När man är klar går man till nästa post med F10 och efter avslutad inmatning med Esc till Datafil-menyn.

Välj H - Hämta/Ändra. Hämta dokumentationsposten med "%%." i översta fältet och fyll i relevanta uppgifter.

10. IMPORT OCH EXPORT

Överföring av data mellan olika registerprogram sker med hjälp av textfiler. I dem ligger en posts alla fält i en lång rad, alltid i samma ordning och avdelade med ett visst tecken.

IMPORT

Före importen skall man se till att det finns ett register som kan ta emot data - antingen ett existerande eller ett som man skapar enl. avsnitt 9. Titta också efter om importfilen använder citationstecken kring text och vilket fältskiljande tecken som används.

Välj "H -Hjälpprogram" i Huvudmenyn

Välj "I - Importera data"

Ange från vilken typ av fil importen skall ske. Välj "S - Standard ASCII" (men om man vet att det gäller dBASE väljer man "B - dBASE II/III")

Ange sökväg och namn på den fil från vilken importen skall ske och sedan namnet på den mottagande filen.

Sedan man tryckt Enter kommer Samsorterings-nyckeln fram. Här skall man ange var i de mottagande formulären de importerade fälten skall läggas. Titta gärna på F1- Hjälp.

Sedan man tryckt F10 kommer skärmbilden "ASCII-FILER". Här anger man hur importfilen ser ut. När man åter tryckt F10 startar importen. När den är klar går man åter till Huvudmenyn med Esc.

EXPORT

Välj "H - Hjälpprogram" på Huvudmenyn.

Välj "E - Exportera data"

Välj "S - Standard ASCII" (om man vet att det är ett dBASE-register som är mottagare väljer man dBASE-II eller -III)

Ange vilket register man vill exportera från och sedan sökväg och namn på den textfil som blir resultat av exporten. Om man exporterar från

C:\QA\DATA\SOCKN-F1.DTF

väljer man

C:\QA\DATA\SOCKN-F1.TXT för textfilen.

I "Hämta formulär" skriver man, om man inte vill ta med alla poster, först in de begränsningar man eventuellt vill göra (t.ex. löpnummer- eller datumintervall) i resp. fält. Sedan trycker man F8 och anger önskad sortering (t.ex. i stigande löpnummer eller datum). Tryck först nu F10.

I "Samsorteringsnyckeln" anger man vilka fält som skall tas med. Från ett kyrkoboks-register i QA är det onödigt att i alla poster ta med rubriken och "Reg.av:". Dessutom vet man att vissa fält alltid är tomma och är onödiga att ta med. Skriv därför in siffrorna 1, 2, 3 osv i de fält som verkligen skall tas med i exporten. Tryck först nu F10.

Om det gäller en ASCII-fil skall man nu välja tecken. Välj "Nej" för citationstecken och välj semikolon som fältskiljare.

När man sparat med F10 sker exporten. Gå till Huvudmenyn med Esc.

11. GÅ UR QA

Stäng inte av datorn innan du gått ur QA på rätt sätt!

Tryck Esc, Esc,.. tills Huvudmenyn kommer fram

Tryck "G - Gå ur Q&A"

Nu kommer du till Windows (eller DOS-prompt) och kan avsluta på vanligt sätt.

Ω

Förbundets nya stadgar

(Se även Öppet brev.....på sidan 14)

Äntligen har vi fått ta del av förbundstyrelsens förslag till nya stadgar. Det mesta är enligt vår mening kosmetika. Styrelsen konstaterar, liksom GöteborgsRegionens Släktforskare, att man helt undvikit andemeningen i våra motioner. Inte heller har vare sig GRS eller Släktdata fått delta i den referensgrupp som bildats vid sidan av förbundets stadgekommitté.

Däremot har Genealogiska Föreningen deltagit i detta arbete, GF som inte ens motionerat i frågan.

Nåväl, nu visar det sig att GF har i stort sett samma synpunkter på stadgefrågan som GRS och SD. De har tydligen inte heller fått sina synpunkter tillgodosedda, och därför motionerar GF till årets stämma i Linköping i denna fråga. De föreslår att Förbundet skall vara ett förbund och inte en förening som konkurrerar med de olika lokala och regionala föreningarna. Man föreslår också att förbundet

renodlar sin roll som förbund så att all prenumeration av Släkthistoriskt Forum och Svenska Antavlor skall ske genom en lokal (regional) släktforskarförening som är ansluten till förbundet. Alla medlemmar som är anslutna till förbundet via lokal eller regional förening skall ha samma rättigheter, t.ex. rabatter på årsböcker och annan försäljning. Med regional förening avser vi inte de olika regionala förbunden. De bör ha samma struktur som riksförbundet.

GöteborgsRegionens Släktforskare och Föreningen Släktdata stödjer Genealogiska Föreningens motion om förändring av Förbundet.

Vi har dessutom fått ett 'öppet brev' till förbundet. Det publiceras här på nästa sida nr 14 och finns även att läsa på internet –

http://www.geocities.com/genealoger_se/brev.html

PLm

Föreningen Släktdata har

från Nätverket för Oberoende Genealoger fått följande öppna brev till förbundet.

Vi väljer, utan att svara för innehållet, att publicera det i vår tidning. Jämför vår egen notis om förbundets förslag till nya stadgar på sidan 13

Gå gärna in på NOGs hemsida och titta på förslagen till ändring av förbundet. En del förslag går stick i stäv med våra tankegångar, andra ligger väldigt nära våra.

http://www.geocities.com/genealoger_se/brev.html

Öppet brev till Sveriges Släktforskarförbunds styrelse och funktionärer!

Under en tid har det i diskussioner i Anbytarforum förekommit mycket märkliga uttalanden från förbundsfunctionärer och anställda. Vi ifrågasätter härmed om dessa verkligen har rätt att uttala sig på det vis de gjort och dessutom nedvärdera medlemmar, både föreningsmedlemmar och stödjande medlemmar. Vi har ställt frågan tidigare till medlemmar i styrelsen, utan att ha fått svar.

Redaktören för Anbytarforum har den senaste veckan startat en våg av censur i forumet. Han uppger sig vara journalist, vilket vi börjar betvivla eftersom vi vet att det i journalisters etiska regler ingår att värna om det fria ordet. Hans handlande tyder snarare på något som liknar många kända diktators sätt att agera mot oliktankande. Censurera och ignorera och stryp möjligheterna att uttrycka åsikter! Som journalist borde han dessutom vara mycket väl medveten om att detta inte är något lyckat sätt att få tyst på oliktankande. Snarare tvärtom. Varje gång en diktatur har använt sig av den metoden har det istället tillkommit fler och fler "underjordiska" media att föra fram sina åsikter i.

Att han i egenskap av redaktör dessutom anser sig ha rätt att uttala sig i förbundets namn, att trycka ner medlemmar och deras åsikter och att hindra dem från att föra fram sina åsikter i ett forum som är till för just det, gör det hela ännu mer obehagligt. Att han som redaktör dessutom inte ens svarar på frågor rörande forumet, i diskussioner som det uttryckligen är meningen att man ska göra just detta, anser vi också vara ignorant och visar dessutom en total brist på respekt för medlemmar. Att som han ursäktat sina uteblivna svar med att det är mycket att göra som inte märks direkt i forumet är inte ett hållbart argument, eftersom han samtidigt deltar i debatter och svarar på frågor under andra rubriker i forumet. Ibland svarar han till och med på frågor i samma debatt dock inte på frågor från personer som tidigare visat att de står för en annan åsikt än han själv. Han skickar också rent kränkande brev via e-mail till personer som blivit censurerade, i stället för att vänligt påpeka att det som skrevs kanske inte passade riktigt och be personen ifråga att uttrycka sig på ett annat sätt. Han kallar allt som företrädare för en motsatt åsikt än han själv säger för tjafs, trots att han på ett otal ställen själv använt sig av samma uttryck och ibland mycket värre. Han anklagar personer för att inte använda sig av någon "högre debattkonst", vilket är något vi inte anser att man ens ska behöva behärska för att uttrycka sin åsikt på ett ställe som Anbytarforum. "Somliga är inte vana vid offentligt debatt" och bör därför underförstått inte säga något i debatterna, är ett annat argument han använder för att avskräcka personer från att delta. Allt detta riktar sig

mot personer som inte delar hans åsikter och som framför förslag för hur förbundet kunde ändras för att bli bättre.

Då det gäller åsikter som han företräder och personer som håller med om dessa så är det helt annorlunda. Då får dessa personer uttrycka sig hur som helst, gå till personangrepp som ibland är så allvarliga att de skulle kunna falla under åtal samt gå in i debatter utan att säga något i sak. Allt detta utan att de får ett enda litet påtalande att det inte passar eller att de riskerar att inläggen blir borttagna och debatterna nedlagda.

Att dessutom inte någon från styrelsen (Jan undantagen vid ett fåtal tillfällen) yttrar sig eller på något annat sätt visar var dom står är för oss helt obegripligt. Är det några som borde och ska uttala sig så är det styrelsen! Finns inte mer respekt och engagemang i förbundsledningen när det gäller att bry sig om medlemmar och deras åsikter, så borde misstroende mot styrelsen väckas vid nästa stämma. Ansvarsfrihet borde inte heller ges styrelsen, för i det här fallet har dom ansvaret. Som det nu verkar är det styrelsen och några anställda som är de enda som är förbundet!

Slutligen anser vi att man omedelbart måste reda ut hur många medlemmar, individer, som faktiskt är anslutna till förbundet. Att gå ut med en statistik i Rötter som säger att det totala antalet medlemmar är över 50 000 är oförsvarbart. Denna siffra används också i media av olika slag för att "skryta" med hur många släktforskare som är organiserade i förbundet. Det ger en totalt snedvriden bild av förbundets storlek. Antalet stödjande medlemmar uppgår snart till 9000, av dessa är troligen de flesta medlemmar även i någon eller några föreningar, alltså räknade flera gånger om. Dessutom är det mycket vanligt, för att inte säga nästan regel, att de flesta släktforskare är med i flera föreningar, och då är även dessa räknade åtskilliga gånger. Räkna rätt! Speciellt om siffrorna ska användas till att tala om hur många vi är. I större föreningar, DIS - GF - VGF m fl, är både föreningar och enskilda med, alltså dubbla och flerdubbla anslutningar även där.

Lotta Johansson, Öland

medlem i tre till förbundet anslutna föreningar, samt stödjande medlem

Mi Alforsen, Haninge

medlem i en till förbundet ansluten förening

John Sidén

medlem i tre till förbundet anslutna föreningar, samt stödjande medlem

Ω

Släktforskarnas Årsbok '99

Bokanmälan av Per Liljeström

Släktforskarnas Årsbok '99 är en gedigen bok, liksom de tidigare. Sedan några år har man nu inget genomgående tema. Det ger större flexibilitet, men det kan ändå vara en styrka att ha ett bestämt tema.

Rädda familjearkiven

Boken inleds med ett kapitel av Ingalill Tengvall och Roland Karlsson med titeln Rädda familjearkiven. De vill med sin berättelse om fem amerikakoffertar med familjehandlingar visa på faror och möjligheter med ett familjearkiv.

Arkivet startar egentligen 1846, då den 14-åriga Ellida Fehmström börjar skriva dagbok. Hennes far har dött några år tidigare och inom ett par år dör också modern. Denna dagbok blir början till det Tengvallska familjearkivet.

Så småningom hamnade dagboken – som blivit flera – tillsammans med brev, kopior, böcker, kassaböcker, fastighetshandlingar, inventarieförteckningar, kontrakt, bolagsordningar, aktiebrev, fotografier, telegram, betyg minnesanteckningar, gåvobrev, bo-uppteckningar, dikter, verser, teckningar uppsatser, släktforskningshandlingar och mycket annat i de fem stora koffertarna.

Från Härnösand till Sundsvall till Hälsingland och vidare till Dalarna, Stockholm, Norrköping, England, Amerika, Karlshamn, Spanien, England igen, Göteborg och tillbaka till Karlshamn och Stockholm fraktades familjearkivet, som med tiden kom att omfatta de fem koffertarna.

Släktens intentioner har varit att hela arkivet skall bevaras, men hur? Inte kunde vi kräva att våra barn skulle härbärgera alla dessa handlingar, menar författarna.

Att vi började titta i kartongerna berodde på ett telefonsamtal från Bengt Gabrielsson, ordförande för Karls-hamns Museum. Han undrade om vi hade något material om brännvinskungen L.O. Smith. Och visst hade vi det!

Av en tillfällighet kom vi i kontakt med Mitthögskolan i Härnösand och deras distansutbildning i arkivkunskap, skriver författarna. Ur de fem koffertarna fick vi fram ett arkiv i fyra

väl definierade delar. Men det fanns många fällor på vägen.

En välskriven artikel med många goda tips.

Doktorn med två familjer

Kerstin Jonmyren höll på att sammanställa en bok om Vamlingsbo och Sundre socknar på Gotland när hon stötte på en 'mystifikation'.

Läkaren Johan Hjort har figurerat i två tidigare berättelser av Hilfeling och Säre. Men det var något i dessa uppgifter som väckte Jonmyrens 'förvetenhet' om den mystiske eremiten i sin flattakiga stenkula. Detta beskrivs av Hilfeling att ha hänt kring 1800.

Det visade sig till slut att Johan Hjort varit gift, men att hustrun med barn flyttat till Öland, och att Hjort tog sig en hushållerska, som han fick barn tillsammans med. Huruvida hustrun flyttade innan Hjort träffade hushållerskan eller om hon flyttade p.g.a. detta har inte framkommit.

Johan Hjort hade praktik i Visby och gård i Sundre. I närheten av gården fanns en mineralhaltig källa – en hälsobrunn. Så doktorn hade praktik i Visby om vintern och i Söndre om sommaren. I Visby ordinerade han patienterna 'att dricka brunn'.

En mycket intressant och rolig artikel.

Sens moral!

Så här avslutas kapitlet:
Så var det med enslingen i sin usla stenstuga! Han behövde nog hyddan snarast för att vila sig lite från allt det han skulle hinna med, läkarmottagning i Visby, brunndrickarpatienter på landet, jordbruk, familj på Öland och familj på Gotland. Hilfeling hade väl råkat färdas förbi just när Hjort vilade sig i sin lilla stuga.

Av detta lär man att även de mest respekterade och ansedda källor ibland kan förmedla helt fel budskap!

Så stavar Du namnen

Släktforskarförbundets namnlista

Håkan Skogsjö lämnar här en reviderad (andra version) av sin namnlista. Den första upplagan recenserade jag i denna tidning nr 3 år 1995. I stort gäller det jag skrev fortsättningsvis. Dock skall jag mycket kortfattat repetera.

Släktforskarförbundets namnlista är till för att ge oss släktforskare en anvisning om hur vi bör skriva in våra förfäders namn i de olika register vi för. Det spelar ingen roll om registret är handskrivet eller om det är fört i något släktregistreringsprogram på dator.

Den nya namnlistan – liksom den gamla – skiljer sig således avsevärt från den normeringslista Föreningen Släktdata tagit fram för att underlätta sökning i föreningens filer. (Dock måste vi erkänna att tiden inte räckt till för den automatisering som vi tänkt oss).

Släktforskarförbundets namnlista rekommenderas. Den får kopieras om källan anges. Bra! Varför inte ge ut ett särtryck, som är enkelt att ha till hands när man registrerar?

Släkten Felländers ursprung

Än en gång får vi i årsboken följa 'en detektiv' i de judiska källorna. Även om jag inte är släkt med dessa personer, jag har inte ens en droppe judiskt blod i min kropp (vad jag vet) så tycker jag att det är mycket intressant att följa hur forskningen steg för steg leder framåt.

Emigranter

Två artiklar behandlar emigranter till USA. Den första handlar om en duktig tysk – John Augustus Roebling – som emigrerade och bl.a. startade tillverkning av stålvaror, för de nya hängbroarna, när det visade sig att hampa hade allt för dålig livslängd.

Två av Roeblings söner startade ett stålverk i Kinkora, New Jersey. Dock kallades stan alltid 'Roebling' efter dess grundare.

Ferdinand och Charles Roebling värvade folk från andra stålverk, bl.a. ett antal svenskar. Dessa blev svartlistade men fick en god tillvaro i Roebling (Kinkora). Det var i första värvningssvängen som nio svenskar flyttade hit från Massachusetts. Samtliga presenteras med så noggranna personuppgifter som det gått att få fram.

Utöver dessa nio presenteras ytterligare 20 svenskar, som arbetade i Roebling.

Borgmästarsläkter i Hudiksvall

Thomas Sverker presenterar ett antal borgmästare och deras släkter i Hudiksvall 1582 – 1680. Med sex släkttavlor (stamtavlor) och en släktöversikt samt ett stort antal familjetabeller får vi se hur släktskap och svågerpolitik leder till att de flesta borgmästarna var släkt.

Gubben Fast

Ullagreta Carlsson berättar om jakten på 'Gubben Fast', vars porträtt hänger på en vägg i hennes hem. Genom antaganden och tur så lyckades hon finna vem GF var. Dessutom gav forskningen vissa sidospår. Ett ledde till Ryssland, men där blev det stopp.

Mycket rolig och lättläst artikel!

Jämtlandsanor

I Lars Nylanders berättelse om En hälsingerustmästares medeltida jämtlandsanor får vi bl.a. reda på att måg på medeltida svenska inte är liktydigt med svårson, utan kunde t.ex. betyda systerdotters man.

Nylander går igenom ett stort antal familjer i tre olika släkter.

Amerikabrev

Breven hem till Ulricehamn är den andra artikeln som handlar om emigranter.

Det var en familj kring Gustaf Dejrich som emigrerade. Först reste Gustaf till USA 1846 och under ett och ett halvt år skrev han flera brev hem till familjen. Så åkte han hem, hämtade hustrun och barnen och for tillbaka. Dock nådde han aldrig 'det härliga landet' ännu en gång. Han dog på båten.

Familjen stannade i USA. Breven, som skickats över Atlanten hamnade till slut i Kalifornien. Där hittades de i en kvarlåtenskap och skänktes till Riksarkivet i Stockholm. Dessa brev har således korsat Atlanten tre gånger.

Hur breven hamnade i Kalifornien vet vi inte, men vi måste vara tacksamma att den som fann dem förstod att det var en del av vår - svenskarnas - emigranthistoria. Så här avslutas artikeln:

Det är onödigt att spekulera kring de vidare ödena för familjen Dejrich (Derrick) i landet i väster, man kan forska ytterligare i amerikanskt källmaterial. Den lilla brevsamlingen är dock redan idag i sig en mycket intressant och delvis gripande kvarleva från några utvandrars liv i USA, där de fick uppleva såväl framgångar som stora sorger och besvikelser. Dessa 1840-talets tidiga emigranter från Västergötland skulle under de följande decennierna få hundratals efterföljare, som av skilda anledningar lämnade Sverige för att bygga upp ett nytt liv i det lockande nordamerikanska framtidslandet.

Nordantjäl i Ramsele

Detta är en artikel som vida överskrider de omkring trettio sidor som jag anförde som maximum vid anmälan av Släktforsknars Årsbok '98. Frågan är om den över huvud taget platsar i årsboken. Den borde getts ut som en separat utredning. Den omfattar 65 sidor.

Utredningen är säkert mycket bra och omfattar 134 familjer i byn Nordantjäl i Ramsele socken, som redovisats mycket noggrant.

Pesten i Mariefred

När pesten kom till Mariefred är en berättelse om vintern 1710 – 1711 i den lilla staden Mariefred.

Från Stockholm kom böldpesten till Mariefred, och till Stockholm hade den kommit från östersjöprovinserna Estland och Livland.

Böldpest sprids via råttor, som dör och då blir råttornas loppor husvilla. De söker då en ny värd, och värden blir ofta en människa.

Med olika regleringar och förordningar försökte man begränsa spridningen, men det lyckades dåligt. Ca 150 av stadens invånare dog. Mariestad var en liten stad med 300 – 400 invånare vid denna tid. Enligt mantalslängderna fanns här 68 hus-håll. Pesten vållade således en svår brandskattning av staden.

Recension

Anders Winroth har läst och recenserat en fransk släktutredning, som sträcker sig från Henrik I av Frankrike (regerade 1030 – 1061) till Ramses II av Egypten (regerade på 1200-talet före Kr.).

Enligt Winroth är utredningen ett stort önsketänkande, trots att det ligger gedigen forskning bakom. I texten varnar författaren Settiani för att slutsatserna kan vara fel, men i de grafiska släktavlorna finns inte samma varning. Risken är mycket stor att många (mindre nogräknade) forskare använder uppgifterna i släktavlorna urskillningslöst.

Slutord

Som helhet måste man dock betrakta denna årsbok, liksom de tidigare, som mycket värdefullt hjälpmedel till oss släktforskare.

Ω

Fattigvården

Från 1500-tal till tidigt 1900-tal

Erik Wahlberg och Erik Grönlund

(Rubriksatt av Per Liljeström)

Denna artikel har vi hittat i Anropet 1999:4, sid. 14, men artikeln kommer ursprungligen från Svenska Socialvårdsförbundet 50 år – 1906 – 1956. Artikeln hänvisar till en utförlig redogörelse om svensk fattigvård kring förra sekelskiftet. Redogörelsen är från 1907.

Understöd i hemmen

Den vanligaste formen av fattigvård var understöd i hemmen. Hela antalet direktunderstödda år 1902 närmade sig siffran 150.000. Det gamla systemet, att fattigvårdskatten erlades i naturprodukter, som utdelades till de fattiga, förekom endast i mindre utsträckning. En kvarleva av systemet var naturunderstöd i form av ved, skor till skolpliktiga barn samt färdiglagad mat från de större städernas arbets- och försörjningsinrättningar. En mellanform var vissa fattigvårdstyrelser anvisning till inköp för visst belopp i ortens handelsbod.

De kontanta understödens storlek växlade starkt i olika delar av landet. Ett månadsbelopp på 3 till 5 kronor för en ensam person förekom rätt ofta. I tätorterna låg understödsbeloppet på 15 till 20 kronor, och en änka med 5 till 6 barn fick reda sig på 40 till 75 kronor i månaden. Även om man beaktar det dåvarande penningvärdet och den i allmänhet lägre levnadsstandarden står det klart att fattigvårdsbeloppen på många håll inte gav ens nödortförsörjning. Systemet byggde därför delvis på tiggeri, vilket också omvittnas av kommittén. Om fattigvårdsförhållandena i Dalarna heter det, att *"tiggeri från sockenbefolkningens sida förekommer visserligen ej i större utsträckning, men det beifras icke egentligen. Att den som har fattigdel söker att få denna utökad genom tiggeri anse de flesta endast naturligt"*.

På sina håll försökte man bekämpa tiggeriet *"såväl genom en rationell fattigvård som genom 10-kronors – premier för uppspårande och anhöllande af bettlare. Kommuner finnas, i*

vilka 30 till 40 tillsyningsmän för dylikt ändamål blifvit tillsatta. På andra håll synes man åter låta tiggeriets landsplåga fritt få utbreda sig".

Från Bohuslän omnämnes kommuner som härvidlag stod på 1500 och 1600-talets standpunkt; de skickade ut sina fattiga att tigga i grannsocknarna försedda med av kyrkoherden utfärdade fattigdomsbevis. Systemet saknade för övrigt laga grund. Redan genom 1698 års tiggarrordning begränsades nämligen det legala tiggeriet till hemsocknen och 1847 utfärdades uttryckligt förbud mot varje slag av bettleri.

Missbruk

I en redogörelse från västra Sverige omtalas sålunda, att "det erhållna understödet missbrukas till inköp av rusdrycker, tobak, kaffe o. dyl.". Bland annat därför indelade man fattigvårdsamhället i ett stort antal distrikt, vilka förestods av olika ledamöter i fattigvårdstyrelsen. Varje ledamot skulle inom sitt distrikt övervaka hur fattigvårdsmedlen användes.

Utackordering

Fattiga, som inte kunde klara sig utan tillsyn och vård, blev ofta utackorderade, om socknen saknade fattigvårdsanstalt. Av de år 1902 drygt 30.000 utackorderade var 19.000 barn. Om de kunde "göra rätt för sig" genom lättare arbeten inom- och utomhus, bära vatten och valla kreatur etcetera blev deras lott oftast dräglig. Var en understödstagare sjuk visade sig utackorderingssystemet från sin sämsta sida.

"Några vidare begrepp om sjukvård

har man icke, mycken tid att afvara har man heller icke, och så får den sjuke ligga där, kanske i en bädd i stugan eller i kammaren innanför fähuset, kanske också i själfva fähuset. Kontrollen från kommunens sida är minimal. Det är svårt att få dem, som tarfva vård, utackorderade, och man måste blunda för en del missförhållanden för att icke nödgas betala ett alltför oskäligt pris."

Provinsialläkarna påtalade ofta vanvård av sjuka fattiga, och en läkare framhöll, att *"kreaturen få bättre vård, ty deras vanvård straffar sig ekonomiskt"*.

Auktionssystemet

För att få hem åt dem som skulle utackorderas tillämpade man det beryktade auktionsystemet.

Auktionerna hölls i kyrkan eller kommunalrummet, och de fattiga måste i regel närvara för att ingen skulle behöva "köpa grisen i säcken". De understödstagare, som tidigare varit utackorderade i bra hem, och som inropades av någon mindre väl ansedd person för lägre årsbetalning än det förra hemmet kunde acceptera utspelades gripande scener: *"de inropade hjonen bönföllo under knäfall och tårar att få stanna kvar hos sina förra husbönder. Upprörande lär ock ha varit att bevitna, hurusom gamla äkta makar samt föräldrar och barn på detta satt sletos från hvarandra."*

Det inträffade inte sällan att "en fattig köpte en fattig", det vill säga att en person, som knappt kunde reda sig själv på de inkomster han hade, sökte förbättra sin ekonomi genom den ersättning som kommunen lämnade tillika med det arbete, som kunde avpressas hjonet.

Åtskilliga kommuner försökte dock mildra formerna för detta system. Man undvek på sina håll att genom kungörelse från predikstolen offentligt inbjuda hugade spekulanter till dessa människoauktioner, utan fattigvårdstyrelserna gjorde sig under hand underrättade om anbuden, och en prövning av spekulanternas "allmänna vederhäftighet" förekom.

Rotegång

Rotegång eller *omgång* förekom ännu vid sekelskiftet, men i ringa omfattning. Omkring 0,2% av de understödda var underkastade rotegång. Systemet tillämpades på sådana hjon som var omöjliga att utackordera på grund av sjukdom, "svårt lynne" etcetera och förekom särskilt i socknar som saknade fattigvårdsanstalt. Hjonet vistades turvis hos rotens medlemmar ett år i sänder. Svårare hjon bytte husbonde oftare. Ett extremfall redovisas från en bohuslänsk socken, där de skattskyldiga turades om att i tolvtimmars pass bevaka och vårda en sinnessjuk. Detta pågick en hel månad, vartefter en sockenbo åtog sig vården mot en dagsersättning av 3 kronor.

De ständiga flyttningarna och känslan av att sakna en fast punkt i tillvaron hörde till systemets vedervärdigaste sidor. Och det var de eländigaste och skröpligaste av understödstagarna, de som var i största behov av vård och därför blev för dyra för kommunen att bortauktionera som utsattes för denna behandling!

Brist på anstalter

En viktig betingelse för utackordering och rotegång var bristen på anstalter. Den äldsta formen av fattigvårdsanstalt var *fattighuset*, som redan på 1500-talet var tämligen vanligt. År 1906 uppgick antalet fattighus till drygt 1.400 med platser för närmare 28.000 personer. Där samlades orkeslösa äldre, obotligt sjuka, alkoholister, efterblivna, invalider, asociala personer, ensamstående mödrar med barn och hela familjer, där familjeförsörjaren saknade arbete. Fattighusets viktigaste uppgift var att ge husrum och vedbrand åt dessa kategorier. De som inte kunde försörja sig fick även maten, medan resten klarade sitt uppehälle genom arbete eller tiggeri utanför inrättningen.

Som föreståndarinna anställdes ofta någon gammal kvinna, som sökt understöd eller en ensam mor som

ansetts kunna klara befattningen. De hade varken kunskaper eller kraft för att ta hand om alla sjuka och orkeslösa, som samlades på inrättningarna. Sammanblandningen av olika vårdbehövande, de bristande vårdresurserna och brister ifråga om hygien och kostförhållanden var utmärkande drag för fattighusen.

Fattiggårdar

Den nya linjen i sekelskiftets fattigvård var inrättandet av *fattiggårdarna*, som till skillnad från fattighusen lämnade samtliga intagna "full försörjning" och på anstalten sysselsattes de arbetsföra i jordbruk, boskapsskötsel eller hantverk. Antalet fattighus minskade, medan fattiggårdarna ökade i antal. År 1906 fanns i landet 349 fattiggårdar med plats för närmare 22.000 understödstagare. Anledningarna till att kommunerna började inrätta fattiggårdar ansågs vara oron för de stegrade fattigvårdskostnaderna, yrkestiggeriet, svårigheterna att övervaka hur fattigvårdsmedlen användes, den växande motviljan mot fattigauctionerna, farhågan för att inackorderingskostnaderna utan auktion skulle bli för dyra och svårigheterna att få de orkeslösa och sinnessjuka utackorderade.

Många kommuner drog sig emellertid för de dryga anläggningskostnaderna. På sina håll förelåg också mera speciella faktorer. I Västsverige motsatte sig många av de schartauanska prästerna "fattigvårdssystemet". De utgick från Jesu ord "*fattiga haven I alltid ibland Eder*" och menade, att de fattiga inte borde leva ett från den övriga församlingen avskilt liv, då den i etiskt avseende betydelsefulla personliga beröringen mellan fattiga och rika därigenom gick förlorad.

Jordbruk

Fattiggårdarna drev vanligen jordbruk och boskapsskötsel. Vid några fattiggårdar förekom även hantverk, som skomakeri, skrädderi och snickeri. Gårdarnas storlek växlade från 15 till 20 tunnland till flera hundra.

För gårdens skötsel anställdes i regel en föreståndare eller inspektor och en förestånderska eller husmor samt drängar och pigor, om antalet arbetsföra hjon var otillräckligt. De intagnas antal växlade från 15 till 150. Sammanblandningen av olika kategorier vårdbehövande synes här ha varit lika stor som vid de gamla fattighusen. Äldringar och barn, lindrigt sinnessjuka och friska, tuberkulossmittade och icke smittade blandades med varandra och delade ofta sovrum. Dessa innehöll i regel 3 till 6 sängar, men även rum med 15 sovplatser förekom. Den enda kategoriavgränsningen som man höll hårt på var särskiljandet av könen, och på åtskilliga håll fick inte ett par gamla makar bo tillsammans utan skildes åt. De våldsamma sinnessjuka förvarades i särskilda celler. "*Dessa celler påminna närmast om kalboxar, men spjälorna gå till taket och framför varje dörr hänger ett stort lås*", heter det i en av fattigvårdskommitténs reseberättelser.

Mat och straff

Maten var i allmänhet tillräcklig men enformig. Vid en del gårdar ingick kaffe gratis i måltiderna eller kunde köpas till en liten penning, medan kaffe och tobak på andra håll lämnades som uppmuntran för flit i arbetet. Hygienen var i regel låg, och vid en del gårdar fick hjonen endast bada, "*då sådant af doktorn ordineras*".

De intagna fick inte avlägsna sig från anstaltsområdet utan tillstånd. Permission lämnades i regel på begäran, men på vissa håll endast en arbetsdag i månaden.

Förseelser mot ordningen vid fattiggården bestraffades. Bland bestaffningsformerna märktes indragning av snus, tobak och sovel under några dagar, minskade matportioner, permissionsförbud, kroppsaga för de minderåriga och förvisning från anstalten. Vid en del fattiggårdar hade föreståndare och styrelse tagit sig rätten att utdöma cellstraff.

Besvär

Understödstagares rätt att anföra besvär över kommunens beslut i enskilda fattigvårdsfrågor hade upphävts i 1871 års förordning, som ersatte den mer liberala förordningen från 1853. Skärpningen motiverades av ecklesiastikministern i riksdagsdebatten med förklaringen, att den fattige härvidlag inte hade några rättsanspråk;

"den plikt som kommunen har att uppfylla är icke en plikt mot den fathige utan mot staten".

Litet stöd i lagen

Även om fattigvårdsförhållandena växlade kraftigt från kommun till kommun med många ljusa inslag i bilden var bristerna och inhumaniteten så utmärkande drag för systemet, att det måste väcka indignation hos ordinarie hyggliga människor. Men man får givetvis inte stanna vid en

moralisk förkastelse över dåtidens kommunala fattigvård utan gå vidare och analysera de sociala, ekonomiska och politiska betingelserna för systemet. Inom ramen för den här artikeln kan dessa förhållanden inte ens skisseras utan endast enstaka framträdande drag påtalas.

Man får då komma ihåg, att många av de 2.500 fattigvårdsamhällena var små kommuner med svagt skatteunderlag, där redan den bristfälliga fattigvårdens kostnader kunde bli mycket tyngande. De förutsättningar att se rationellt och progressivt på människovården, som de senaste femtio årens sociala och psykologiska forskning givit socialvården, fanns inte heller. Fattigvårdskostnaderna uppfattades som ett förlorat kapital, som lätt kunde få farliga konsekvenser, och inte som en positiv social investering. Många missförhållanden på det kommunala planet berodde på bristande stadiga initiativ. Kom-

munerna kunde inte skapa tillräckligt differentierade vårdmöjligheter, då staten inte byggde ut vårdresurserna, och därför hamnade de psykiskt sjuka och lytta på fattiggårdarna eller inackorderingshemmen.

Lagen drev inte heller på kommunerna - 1873 års fattigvårdslag var restriktivare än dess föregångare och bristerna inom den kommunala fattigvården var oftare brott mot humanitetens ideal än mot lag och förordning. De sociala skikt som rekryterades eller stod närmast understödstagarna saknade politiskt inflytande, och det skulle dröja ännu en tid innan en bredare folkopinions reformkrav fick politisk slagkraft. Till sist bör man komma ihåg att ställa dåtidens fattigvård i relation till samtidens låga levnadsstandard.

Ω

Om soldaters längd

Av Bengt Hammare, Falun.

Inspirerad av Släktdatas artiklar om pågående soldatregistreringar och nedtyngd av mer eller mindre stolta anor från det ärorika Orsa kompani har jag anfallit diverse mönsterrullor och blivit överraskad av den plikt-trohet och noggrannhet med vilken soldaternas längder är nedplittade och det ända ned till fjärdedelar av tum.

En utredning gav följande basfakta: I slutet av 1700-talet krävdes att en antagen soldat skulle mäta 11 kvarter och 2 tum, motsvarande ca 168 cm. Kravet sjönk under tidernas lopp och fastställdes 1824 till 5 fot och 7 tum = ca 166 cm. År 1897 räckte det med 163 tum.

Fram till 1855 gick det 12 tum på 1 fot = 29,69 cm. Detta år infördes decimalmått, vilket innebar att man räknade 10 tum per fot. 1 tum, som förut var 29,69:12 = ca 2,474 cm blev

nu 2,969 cm. Detta bör väl betyda att mått med samma angivelser i fot och tum måste beräknas olika, beroende på om rullarna daterar sig före eller efter 1855? Rätta mig om jag har fel!

Och hur gick mätningen till för en indelt soldat? Gick han igenom samma procedur som den värnpliktige rekryten, förevisad i Döderhultarnas skulpturgrupp "Beväringsmönstring"?

I nedanstående 'klotter' från omkring 1840 beordrar korpralen Jute en soldat att denne skall infinna sig hos honom "om mårgonen klockan 8 för att mäta sin längd". En avrundning uppåt med någon halv tum för släktskapens eller grannsämjans skull kunde man kanske kosta på sig.

Var generalmönsterrullornas exakthet bara ett spel för galleriet?

Ω

Svårt att hitta Olof Nilsson och Anna Nilsdotter från Rödbo (O)

Av Ragnhild Nilsson-Karlsson

Arkivet för Rödbo församling intill Kungälv har drabbats av storbrand 1796. Någon annan olycka har väl gjort att ännu fler husförhörslängder saknas. De första Hfl som finns är från 1800 men en förarglig lucka finns mellan 1808 och 1816. Dessutom finns ett hopp bland födelse- och dopböcker för Kungälv/Rödbo mellan 1731 och 1795, så de i husförhörslängderna ibland varierande åldersangivelserna inte kan kontrolleras.

Fyra syskon i Rödbo

Min farfars farfar, Sven Nilsson i Rönning, Rödbo, född 1782, hade tre syskon: Olof, Anna och Johanna. I husförhörsboken 1803 var de 15, 12 resp. 9 år gamla och 1807 var de 19, 15 resp. 12 år. En subtraktion ger Olof födelseåret 1788, medan Anna och Johanna får alternativa år 1791/92 resp. 1794/95.

Johanna, som var född 1795, och som stannat i församlingen mesta tiden, har jag kunnat följa som piga runt om på gårdarna, som gift med en husbonde, mor till ett par barn, änka på undantag och till hennes död 1864 som fattighjon på gården hon gift in sig i.

Försvann i 'luckan'

Både Olof Nilsson och Anna Nilsdotter "försvann" från föräldragården i luckan 1808-1816. Jag lusläste utflyttningslängder från Kungälv/Rödbo, lysnings- och vigselböcker och även död- och begravningsböcker från tiden. Syskonen dyker bara upp som faddrar till ett par grannbarn, Olof senast 1808 och Anna senast 1817. I husförhörslängden 1817-1823 är Anna tillskriven senare med en anteckning om giftermål vid 27 års ålder.

En Anna Nilsdotter från Rönning, 25 år, gifte sig 1820 med hemmansbrukaren Anders Nilsson från Stora Steken, en gård jag inte lyckats spåra. Men är det rätt Anna Nilsdotter trots att uppgifterna om åldern vid giftermålet inte stämmer överens? Det vimlade av "hustru Anna" på gårdarna såväl i Rödbo som i närliggande Säve och Nödinge, dit senare släktingar flyttade, men ingen stämde riktigt in på "vår" Nilsdotter.

Villospår

Ett villospår i jakten efter Anna fann jag i Säve. Där gifte sig 1840 farfars farfars äldste son Andreas Svensson med en flicka Annika Olsdotter från Mulered. Hennes far hette också Olof Nilsson, född 1789, och modern hette Anna Nilsdotter, född 1791, namn just som de två syskon jag letade efter. Olof skulle vara född 1788, men Annas födelseår kunde vara 1791! Kan Andreas ha gift sig med sin kusin?

Jag letade vidare i Säve kring 1840 och på Gunnesby Källargård fann jag så äntligen Olof Nilsson, född 1788, och följde hans familj framåt en tid. När jag sedan sökte bakåt, för att se hur han kommit från Rönning till Säve, fann jag att det inte var rätt Olof Nilsson utan ännu ett villospår. Han var visserligen född 1788 men härstammade från gården Asketorp i Säve.

Ny jakt efter Olof Nilsson.

I kyrkoböckerna fanns inte mer att hämta; kunde bouppteckningarna ge något? Bland de få bouppteckningar efter mina förfäder, som finns registrerade i Göteborgs Landsarkiv, finns den efter min farfars farfar, som dog 1836. Tillförordnad förmyndare åt hans minderåriga barn är faderbrodern Olof Nilsson på Mulered, Säve. Den äldste sonen hade gift sig med sin kusin, men det var på faderns sida. Jag hade hittat Olle!! Men hade jag någonsin gjort det om farfars farfar levte tills alla barnen var myndiga?

Födelseåret 1788, som verkat så säkert, blev alltså 1789, då det infördes i husförhörslängderna först ett par år efter inflyttningen till Säve.

Olof gifte sig omkring 1810 med en dotter på gården Mulered, när går inte att fastställa, då inga vigselböcker finns för Säve förrän 1826.

Men Anna Nilsdotter, kanske gift på en gård som hette Stora Steken, är ännu inte återfunnen. Nästa steg får väl bli att söka i mantalslängder och se om det går att hitta något matnyttigt.

Tur för eventuellt efterkommande släktletare att jag har ett ovanligare förnamn. Kanske borde jag bytt efternamn också . . .

PS.

Efter samtal med Per Liljeström och studier av hfl för Angereds sn vill jag tillägga följande:

Det fanns på 1820-talet en gård som hette Stora Steken i Angereds sn. I de första husförhörslängderna, 1821-1823 finns på en del av gården Andreas Nilsson född 1790 och gift med Anna Nilsdotter född 1792. De har en son Carl August född 15 september 1821.

I vigselboken för Rödbo 1820 hette brudgummen Anders och hustrun Anna skulle vara 25 år. Att det är den sökta Anna stöds av att hon står som pigan och lillasyster Johanna Nilsdotter, född 1795, fram till den 26 oktober 1821. Vid denna tid gjorde hon en kortare utflykt till Angered, innan hon åter flyttade hem.

Andreas familj står inom parantes, de har flyttat till Göteborg. Datum oläsligt, ingen församling angiven, det finns ju några stycken att välja på i staden. Anna har försvunnit igen – tillfälligt?

Ω

Läkarna i gamla Göteborg

Bokanmälan av Per Liljeström.

På senaste **Bokmässan** presenterades en mycket intressant bok om Göteborgs historia. Det är Sören Skarbacks **Läkarna i gamla Göteborg**. Trots titeln så handlar den också om apotekare och bödlar, stadsingenjörer och jordegummor, superkargörer och sotare. Kort sagt den handlar om människorna i det gamla Göteborg. Men också om annat i Göteborgs historia. Om krig och belägringar, om epidemier och eldsvådor.

Den nya staden

Sommaren 1621 anlände Göteborgs allra första stadsläkare. Det var holländaren Pieter á Naaldwyck och staden hade just - 4 juni 1621 - fått sina stadsprivilegier. Det var den blott 26-åriga Gustav II Adolf som undertecknade dem. Man hade just börjat bygga de första husen och befästningsvallarna. De höga herrarna i den nya staden krävde att det skulle finnas en god medicine doktor på plats.

Stadsläkaren hade inte alla invånare som patienter. Det var burggreven, presidenterna, rådmännen, räntmästaren, superintendenten och andra förnåma herrar han skulle hålla vid bästa tänkbara hälsa. Och givetvis deras hustrur och barn. Men inte nog med det, han såg faktiskt till deras hästar, hundar och katter också, vilket gav en betydande extra inkomst. President var en titel som senare ändrades till borgmästare, och superintendentens syssla motsvarade biskopens. Göteborg var på den tiden inte stiftstad.

Apoteksvaror såldes de första åren av holländaren Cornelis Kuyman och hans efterträdare de Rees samt Benedictus Fistulator. Den senare har genom forskning visat sig härstamma

från Skottland. Fistulator står ibland som Benedictus Barberare, vilket inte är så underligt. Barberare var en annan titel på fältskär.

1632 lämnade doktor Naaldwyck Göteborg och i tio år var staden utan läkare. Fistulator och några andra fältskärer kunde inte klara situationen, men inte förrän 1642 kom tysken Mascovius (Maszowit) att bli stadsläkare. Efter sex år efterträdde han av den likaledes tyske läkaren Petrus Meyer.

Apotek

Det första riktiga apoteket fick tysken Kilian Treutiger den 6 augusti 1642 tillstånd att driva. Apoteket döptes till Enhörningen och var det femte i hela Sverige. Sonen David Treutiger dog 1675, och endast några månader senare dog Kilian "p.g.a. sorg". Mera troligt är att det var lungsot, som doktor Stallhoff angav.

Den tredje stadsläkaren

Den tredje stadsläkaren blev Georg Magirus van Hattingen, som bokstavligen 1649 hämtades från Amsterdam. Invånarantalet i Göteborg hade då - på 18 år - ökat till 20.000.

Magirus skrev 1654 en handbok om pesten och boktryckaren Amund Grefve gav boken förtur i trycket. Pesten kom aldrig till Göteborg, men oron var stor.

Karl X Gustav dör

I november 1659 samlades riksdagen i Göteborg, och kungen - Karl X Gustav - kom direkt från kriget i Danmark och tåget över Bält 1658. Kungen hade nu stora planer på att göra Göteborg till huvudstad i ett nordiskt rike. I Göteborg härjade influensan och flera av kungens män blev sjuka och dog. Efter en begravning - Christer Bonde - insjuknade kungen den 11 januari, och den 13 februari ändade en lunginflammation kungens liv. Många inom

adeln drog en lättnadens suck, och genom att kungen begrovs i Riddarholmkyrkan befästes Stockholm som huvudstad. Kungen hade även haft tankar på reduktion och indragning av gods från de rika.

Kungen och hans stat hade egna läkare med sig, varför nästan inget står i handlingarna om den tämligen anonyme stadsläkaren Georg Christofer Lothrius och hans föregångare Warinius.

400 daler silvermynt

En annan av stadsläkarna var Olaus Östring, som hade en årslön på 400 daler silvermynt.

Stadssjukhus

Under senare delen av 1600-talet inrättades ett stadssjukhus i Göteborg. Detta var dock endast avsett för medelklassen d.v.s. borgarna och deras familjer. De fattiga fick söka fältskärn eller kloka gummor och gubbar.

En välkänd fältskär under 1660-talet var Daniel Gärtner. Han var varken blyg eller försynt. Han menade att Göteborg skulle ha stor nytta av honom. Han trätte med många och speciellt med Olaus Östring.

Surbrunn

Dr Abraham Bex hittade i slutet av 1600-talet en vattenkälla - surbrunn - med bra vatten, men doktorn dog av en smittsam sjukdom och så var den källans saga all.

Guvernör Siöblad

Kring sekelskiftet 1700 fanns en guvernör (landshövding) i länet, och denne var känd som en mycket lättmutad myglare. Hans namn var Erik Siöblad, och han har i varje fall gjort en god sak under sin tid som landshövding. Han löste Göteborgs ofantliga avfallsproblem. "Göteborg

stank av avföring, fiskrens och annat." Siöblad avsattes som guvernör.

Surbrunn nummer två

1707 tillträdde Andreas Lundelius som stadsläkare, och 1711 upptäckte han stadens andra hälsokälla. Den låg i närheten av Karlsporten, d.v.s. Kungsgatans västra del. Där minner ännu Surbrunnsgatan om platsen.

Barnmorskor och jordegummor

Göteborg fick sin första barnmorska först 1729 - Stockholm hade haft sedan 1708.

Det var Ulrika Ehrengren som fick tjänsten, men enligt befintlig statistik lyckades hon inte bättre än de självlärda jordegummorna.

Arvet efter Sahlgren

Nästan alla svenskar vet att Sahlgrenska Sjukhuset ursprungligen är en donation från (någon) Sahlgren. Däremot vet nästan ingen hur det gick till vid överlämnandet. Men det får vi veta i *Läkarna i gamla Göteborg*.

Donationen i testamentet efter finansmannen och direktören i Ostindiska Kompaniet Niclas Sahlgren omfattade en del nordhalländska gods (Gåsevadsholm m.fl.?) och de värderades till 150.000 daler eller en och en halv tunna guld. Staden var i stort behov av ett allmänt sjukhus och det beslöts att bygga ett sådant. Mågen

Claes Alströmer och direktören Martin Holtermann utsågs att verkställa testamentsbeslutet. I praktiken blev det Alströmer som bestämde.

Borgmästare vid denna tid var Daniel Pettersson. Denne föreslog att utlysa en tävling kring det nya sjukhuset. Petterssons förslag vann bl.a. med hjälp av Alströmer, som nu hade Pettersson i sin hand. I testamentet fanns en klausul att arvingarna skulle kunna lösa in gårdarna. Med hjälp av Daniel Pettersson lyckades Alströmer lösa in gårdarna för 50.000, och så hade donationen reducerats till 33 % av verkliga värdet. Man kunde förr också!

Detta första Sahlgrenska Sjukhuset låg vid Sillgatan (nuvarande Postgatan), sjukhus nummer två låg vid Östra Hamngatan och är numera sjukvårdsmuseum. Nummer 3 låg (ligger) vid Grönsakstorget. Av göteborgshumorn kallas huset ofta för Socialgrenska Huset. Det ligger direkt på 1600-talets befästningar och under finns otaliga katakomber och gångar. Skrivaren av denna anmälan, som gick i den närbelägna realskolan, har många gånger varit i dessa katakomber beväpnad med ficklampa. Spännande men farligt. Näväl, det senaste sjukhuset, nummer fyra, är fortfarande i drift och ligger i Änggårdsbergen.

Sotarnas vårtor

I slutet av 1700-talet fanns en stadsläkare vid namn Martin Gråberg. Han intresserade sig för sotarnas speciella sjukdom kring penisollonet. De flesta bedömde sjukdomen som syfilis, men Gråberg var av annan mening. Genom att studera utländsk litteratur fick han idéer om hur sotvårtorna skulle botas. Det var endast renlighet som fordrades. Vårtorna uppkom p.g.a. allt sot som samlades under förhuden. Men det var inte lätt att övertyga sotare och allmänhet om detta.

Vattenledning till Göteborg

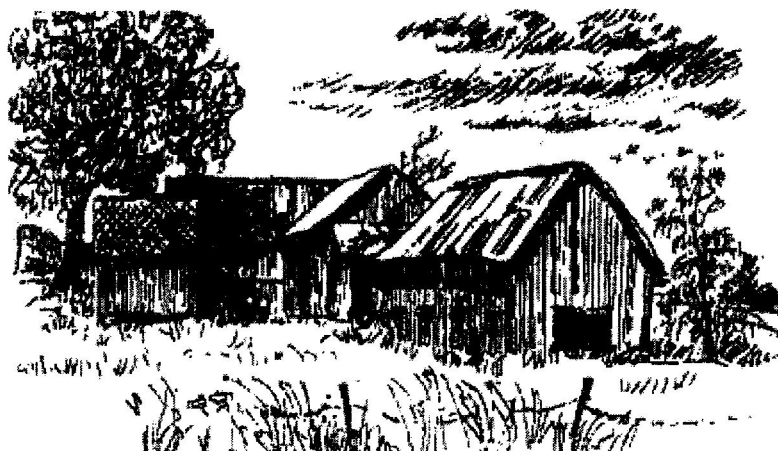
Under de sista åren av 1700-talet byggdes en vattenledning från Kallebäcks Källa vid Boråsvägen in till Domkyrkoplan. Rören var urhålkade trädstammar. Denna vattenledning förbättrade hälsotillståndet avsevärt i Göteborg.

Sammanfattning

Sören Skarback väver ihop kapitel och episoder på ett berömvärt sätt. Den som är intresserad av Göteborgs historia fram till 1900 skall läsa denna bok. Den är inte bara faktafylld, den är också rolig!

Ω

Martti Ahtisaari

Martti Ahtisaari – känns namnet igen? Javisst – det är Finlands förre president, han som nyligen avgick. Han härstammar från Töftedal i västra Dalsland. Detta får man reda på i

Gräns-Posten nr 38 från december 1999. Men inte nog med det – Finlands tidigare president Svinhufvud (vald 1931) härstammar även han från dessa trakter.

Den som är intresserad eller har anor i dessa trakter bör ta kontakt med Gränsbygdens Släktforskare.

PLm

Nya register i Släktdatas arkiv

Glädjande nog har vi fått ytterligare en hel del register. De som är klara när tidningen skall färdigställas visas i nedanstående tabell. De register vi på sistone fått från Aston Hermansson, Håkan Andersson, Martin Pehrson och Vänersborgs Släktforskare är under behandling och kommer med på vår CD-skiva allteftersom de blivit klara.

Församling	Län	Bok	Period	Antal tot.	Antal nya	Registrerat av	Filnamn	SCB-kod	Anm
Alingsås Lsf	P	Födda	1688-1920	9.794	9.794	Alingsås & Borås Släktf	ALIAL-F1	158200	
Brastad	O	Döda	1898-1920	847	847	Håkan Andersson	BRAS-T-D2	148405	
Brastad	O	Födda	1860-1920	4.404	2.123	Håkan Andersson	BRAS-T-F2	148405	1)
Brastad	O	Vigda	1860-1920	801	329	Håkan Andersson	BRAS-T-V2	148405	2)
Bro	O	Döda	1898-1920	938	938	Håkan Andersson	BRO-D2	148404	
Bro	O	Födda	1860-1920	4.529	1.728	Håkan Andersson	BRO-F2	148404	3)
Bro	O	Vigda	1860-1920	980	372	Håkan Andersson	BRO-V2	148404	4)
Bälinge	P	Födda	1733-1920	1.919	1.919	Alingsås & Borås Släktf	BALIN-F1	158200	
Hemsjö	P	Födda	1688-1920	7.675	7.675	Alingsås & Borås Släktf	HEMSJ-F1	158209	
Lerdal	O	Döda	1861-1920	1.127	1.127	Håkan Andersson	LERDL-D1	150706	
Rödene	P	Födda	1699-1920	1.330	1.330	Alingsås & Borås Släktf	RODNE-F1	158200	
Sanne	O	Döda	1688-1920	2.287	1.110	Håkan Andersson	SANNE-D2	143007	
Vänersborg	P	Vigda	1776-1920	6.642	3.872	Trollhätteb & Vänersbrg	VANBG-V5	158001	5)
Ödenäs	P	Födda	1688-1920	2.678	2.678	Alingsås & Borås Släktf	ODNAS-F1	158210	
=====	===	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Summa:				45.951	35.842				

1) Inkl. tidigare distr. BRAS-T-F1

2) "- BRAS-T-V1

3) "- BRO-F1

4) Inkl. tidigare distr. BRO-V1

5) "- VANBG-V4

Släktdatas register kan man få på tre sätt:

INTERNET

Man kan söka i och ladda ner registren från vår hemsida:
<http://sd.datatorget.educ.goteborg.se>

DISKETT

Ett eller flera register kan fås på diskett från

Allan Palmgren, Kringalles väg 24C, 443 34 Lerum, tel 0302-12089

E-post adressen: allan.palmgren@mailbox.swipnet.se

CD-SKIVA

Man kan få samtliga klara register plus registerprogrammet QA (nu med en liten manual!) på en CD-skiva. Kostnaden är 65:- kr inkl porto. Kontakta Allan under ovanstående adress.

OBS!

I nästan alla register finns det fel. Det kan vara fel redan i kyrkboken eller vid senare behandling.
Se själv efter vad som står i boken eller på mikrokortet!

Ett register är endast en förteckning över punkter i boken, avsedd att underlätta vidare sökning.

AIP

Avsändare: Föreningen Släktdata, Nedergårdsgatan 18, 416 54 Göteborg

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning
återsändes försändelsen med den
nya adressen angiven

Välkommen till Föreningen Släktdatas Årsmöte

lördagen den 14 oktober kl. 11.00

på IOGT-NTOs Nordengården, Stockholmsgatan 16, Göteborg.

Vi tänker som vanligt försöka ordna ett trevligt möte med någon intressant presentation.

Förutsättningen är dock att Du och några fler kommer till mötet.

Vi har valt lördagen som mötesdag för att även Du som är lite långväga ifrån skall kunna delta i vår gemenskap.

Servering till självkostnadspris

Efterlysning!

Vi söker uppgifter om följande person Gunnar Crafoord som byggde järnvägen till Strömstad och sedan varv vid Hällekind. Han bodde troligen i Skee och var riksdagsledamot för de frisinnade fram till konkurs 1910

Föreningen för dokumentation av Träfiskebåtarna och varven

Redaktör Krister Bång
Box 421
401 26 Göteborg

e-post: lanspumpen@partille.mail.telia.com